

מסורת הש"ס

(א) לעיל כח. מהל'
(ב) כמובת עג. א. (לעיל א)
כא: 'ש' (ד) [לעיל א:];
(ה) 'זיל יתומה קטנה
וכי' כמשה שנתמחה,
(ו) 'זיל אלמור, (ז) לעיל יח.
עט: (ח) 'לעיל טו,
(ט) [לעיל ג.] דף ג. לט;
(י) ס"א חזיה.

תורה אור השלם

1. סוד מרע וצדקה טוב
בקש שלום ורחמים
החלים לו טו

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קטנה שהשיאה
וכי' וקבל אביה גיטה
וכי' ע' קדושין מג ע"ב
כרשי ד"ה היא אביה
ובמהדרין טו ע"ב כרשי
ד"ה קטנה. וע' קדושין דף
י ע"ב מורה ומקבל את
מנו ע"ב מורה מן המס:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קטנה וכי'
וקבל אביה גיטה. נ"ב ומה
שקשה על זה דברי סוף
פרשי' דייטנו בקבל אביה
ובמשה האב וכי' פשי'
היא דמקטן שוב אין להאכ
זכות זה אף לקבל את
גיטה ע"י הדין המפורז:
(ב) כ"א ד' ומשקבל את
גיטה הרי היא כמורה:

הגהות הגר"א

[א] בבשבה הלוי. נמחק
והן [א] בשמיות
ובירושלמי: [ב] וכן
שתי כמות. נמחק ודלוהו
דייטנו קמני לקמן בפיך
הוא וכן לא נחת הכי
מש"ה לא מני כפיסא ג"כ
פקחת ומרסת:

מוסף רש"י

גזירה לגזירה. הרי
לדמיין כדלי השי"ם אין
גזירה גזירה לגזירה. מהל'
קרא נפקא (ויקרא יח)
ושמרתם את משמרת, עזרה
משמרת. כלומר גזירה
למשמרת לזכרת, ולא
משמרת למשמרת, שלא
יעשו גזירה לגזירה (ב"צה)
ג. מת בעלה של
גדולה. ומנאלה שקול
ליכס. בעל הקטנה, וזוהי
זיקתה נישואי אמותה
הקטנה וזאוקרתה עליו
שאין נישואי קטנה כלום,
ואם יגרשה לקטנה בגט
שוב אין יכול ליכס את
הגדולה שאחות גרושה
היא (נדה ה.). מלמד
את הקטנה שתמאן בו.
ומלאן עוקר נישואין
הראשונים ומוטר ליכס
הגדולה (שם) שמתאן לו
בעלה ומעוקר קדושה
למפרע ותעשה כל
פעילויה כאלו הן כל
זוהי, דמין [לעיל א.].
נשאין על האטמה ועל המפוסה (ברכות ב.) זיקתה של זו (הגדולה) חמורה לאסור הקטנה עליו, שלא היו נישואים גמורים שמה ממאן, ולכן לא תולא את זו משום אחות אשה (לעיל יח.). אם מיאנה מיאנה. ומפיכס הגדולה, ואם לאו תמאן. גדולה, עד שתגדיל. קטנה, ויעלו ויהיו קדושין גמורין, ותצא הליו. גדולה, משום אחות אשה (לעיל יח.).

בית שמאי פרק שלשה עשר יבמות

קמ.

עין משפט
נר מצוה

מא א ב מ"י פ"ז מהל'
יבום הל' יג סמנ
עשין לא תשיע' א"יע
סמין קמנ ספיק טו:
ז יז מ"י טס הלכה יד
תשיע' שס ספיק ז:
יח ד מ"י פ"ז מהל' יבום
הלכה טו סמנ עשין ז'
תשיע' שס סמין קמה
ספיק טו:
יט ה מ"י טס תשיע' שס
ספיק יא:
כ ו ז מ"י פ"י מהל'
גזיוהו הל' טו:

תום' חד מקמאי

תניא מוריס (חכמים)
ל"א (ביבמה) (בבבמה)
שהשיאה אביה ונתגרשה
שהיא יתומה בחיי האב
והחזירה שאסורה ליכס
מפני גזירותיה גירושיים
גמורים ואין חזרתה חזרה
גמורה לכאורה משמע
שמומרתה לעלמא בלא
חליצה מפני שהיא ערוה
מן התורה אלא
דבירושלמי
שיתומה בחיי האב צריכה
חליצה וטעמא דמילתא
אע"פ שהיא ערוה מן
התורה אין הכל בקיאים
בזוהרה שאין חזרתה
חזרה גמורה ולפיכך
צריכה חליצה: בעא מניה
רבא מרב צרתה מהו
א"ל היא גופה גזירה ואנן
ניקום ונגזור גזירה לגזירה
הלכך צרתה או חולצת או
מתבמת אליבא ד"א הוא
דייק וקמבעיא ליה הכי
דאילו לרבנן אם אינה
יתומה בחיי האב אפי' היא
מתורת ליכס, ואם היא
יתומה בחיי האב כיון
דהיא ערוה מן התורה
פשיטא שצרתה [צרת]
ערוה היא ואינה מתבמת
אלא ד"א אליבא ד"א קא
מבעיא ליה וה"ל אלפס
שכתב (ב) לא ירדנו לסוף
דיענו וכתב (ג) והא זיקת ב'
יבמין לרבנן היא משום
גזרת ב' יבמות הבאות
מבית אחד ומ"ש החם
דצרתה אינה מתבמת
אע"פ דאיהי גופה גזירה
(גזירי) [ואנן ניקום ונגזור]
גזירה לגזירה והבא צרתה
מתורת דלא גזירי גזירה
לגזירה, איכא למימר האי
דגזירי גזירה לגזירה דגזיר
ר"א משום יתומה בחיי
האב קלישה ליה דהא
כולה לרבנן לא גזירי
[ולכך] אפי' ל"א לא גזיר
בצרתה:

היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה. פי' צנוקטנס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אשי הוא דלמך להאי טעמא ולא רצא אלא יש לפרש היא
גופה גזירה שמה ילמרו העולם יכס גרושת אחיו לפי שהכל בקיאים
בגירושין ואין הכל בקיאים בצורה
כדלמך רצא לעיל ולאו דוקא קלמך
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן המיאונים. פרי"ח
צריש פירקין [לעיל קו]:
צס גאון דאין לקדש יתומה עד
שיצאו ראייה שהיא צוגרת כדי
להתרחק מן המיאונים והא דמקיטו
לה רבנן נישואין כדלמך לקמן (דף
ק"ב): לריך לומר לדברי הגאון
דייטנו דוקא היכא שיש לחוש שלא
ינהגו זה מנהג הפקר ומיניה מהכל
אין לו ראייה אלא שלא ילמדו למאן:
אמיא

ורבי אלעזר אוסר יוכן המגרש את היתומה
והחזירה מותרת ליכס ורבי אלעזר אוסר
קמנה שהשיאה אביה ונתגרשה ביתומה
בחי האב והחזירה דרבי הכל אסורה ליכס:
גמ' אמר עיפה מאי טעמא דרבי אלעזר
הואיל ועמדה עליו שעה אחת באיסורא
אמרו ליה רבנן לעיפה אי הכי חליצה נמי
לא תיבעי וכי תימא הכי נמי והתניא משום
רבי אלעזר לא ידענא מאי טעמא אמר אביי
היינו טעמא דרבי אלעזר מספקא ליה אי
מיתה מפלת אי נישואין הראשונים מפילים
אי מיתה מפלת הא רמיא קמיה לייבום אי
נישואין הראשונים מפילים הא עמדה עליו שעה אחת באיסור רבא אמר
לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיתה מפלת ומיהו הכל בקיאים בגירושין
ואין הכל בקיאים בחזרה אדרבה חזרה כיון דיתבא תותיה אית ליה קלא
מי לא עסקינן דאהדרה באורתא ושכיב בצפרא רב אשי אמר היינו טעמא
דרבי אלעזר דגזיר הני משום יתומה בחיי האב והחזירה הכי נמי מסתברא
מדקתני סיפא קמנה שהשיאה אביה ונתגרשה ביתומה בחיי האב והחזירה
דברי הכל שאסורה ליכס האי מאי למימרא פשיטא אלא לאו הא קמ"ל
טעמא דר' אלעזר דגזיר הניך משום האי שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי
מוריס חכמים לר' אלעזר בקמנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא ביתומה
בחי האב והחזירה שאסורה ליכס מפני שגירושיה גירושין גמורין ואין חזרתה
חזרה גמורה בד"א שגירשה כשהיא קמנה והחזירה כשהיא קמנה אבל
גירשה כשהיא קמנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קמנה
וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתייבמת משום רבי אלעזר אמרו חולצת
ולא מתייבמת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו אמר ליה (א) היא גופה
גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה והא תניא משום רבי אלעזר אמרו
היא וצרתה חולצת (ב) היא וצרתה סלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה
חולצת לאו תרוצי קמתרצת תריץ הכי היא חולצת צרתה או חולצת או
מתייבמת: ברתני' ישני אחין נישואין לשתי אחיות (ג) קמנות ומת בעלה של
אחת מהן [א] הליו תצא משום אחות אשה [ב] וכן שתי חרשות גדולה וקמנה מת
בעלה של קמנה תצא הקמנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי
(ד) אלעזר אומר המלמדין את הקמנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר (ה) אם מיאנה
מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל ותצא הליו משום אחות אשה רבי
יהושע אומר (ו) אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט
ואשת אחיו בחליצה: גמ' ומי שרי והתני בר קפרא לעולם ידבק אדם
בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים ידבק בשלשה דברים בחליצה
ובהבאת שלום ובהפרת נדרים ויתרחק משלשה דברים מן המיאון ומן
הפקדונות ומן הערבונות מיאון דמצוה שאני: גופא תני בר קפרא לעולם ידבק
אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול דתניא (ז) אבא שאול אומר הכונס
את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב
בעיני להיות הולך ממזר בהבאת שלום דכתיב יבקש שלום ורדפהו
ואמר

היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה. פי' צנוקטנס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אשי הוא דלמך להאי טעמא ולא רצא אלא יש לפרש היא
גופה גזירה שמה ילמרו העולם יכס גרושת אחיו לפי שהכל בקיאים
בגירושין ואין הכל בקיאים בצורה
כדלמך רצא לעיל ולאו דוקא קלמך
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן המיאונים. פרי"ח
צריש פירקין [לעיל קו]:
צס גאון דאין לקדש יתומה עד
שיצאו ראייה שהיא צוגרת כדי
להתרחק מן המיאונים והא דמקיטו
לה רבנן נישואין כדלמך לקמן (דף
ק"ב): לריך לומר לדברי הגאון
דייטנו דוקא היכא שיש לחוש שלא
ינהגו זה מנהג הפקר ומיניה מהכל
אין לו ראייה אלא שלא ילמדו למאן:
אמיא

(א) נראה דל"ל ורב אלפס
שכתב גם יתומה בחיי האב
לרבנן נראה או חולצת או
מתייבמת לא ירדנו לסוף
דעתו. כ"ל ועי' בעל התאור
וימנין במלכותו מה.
(ב) נראה דמכר כלן מי שח
היבום או דל"ל ומה דיש
להקשות לנאורו וכו'.